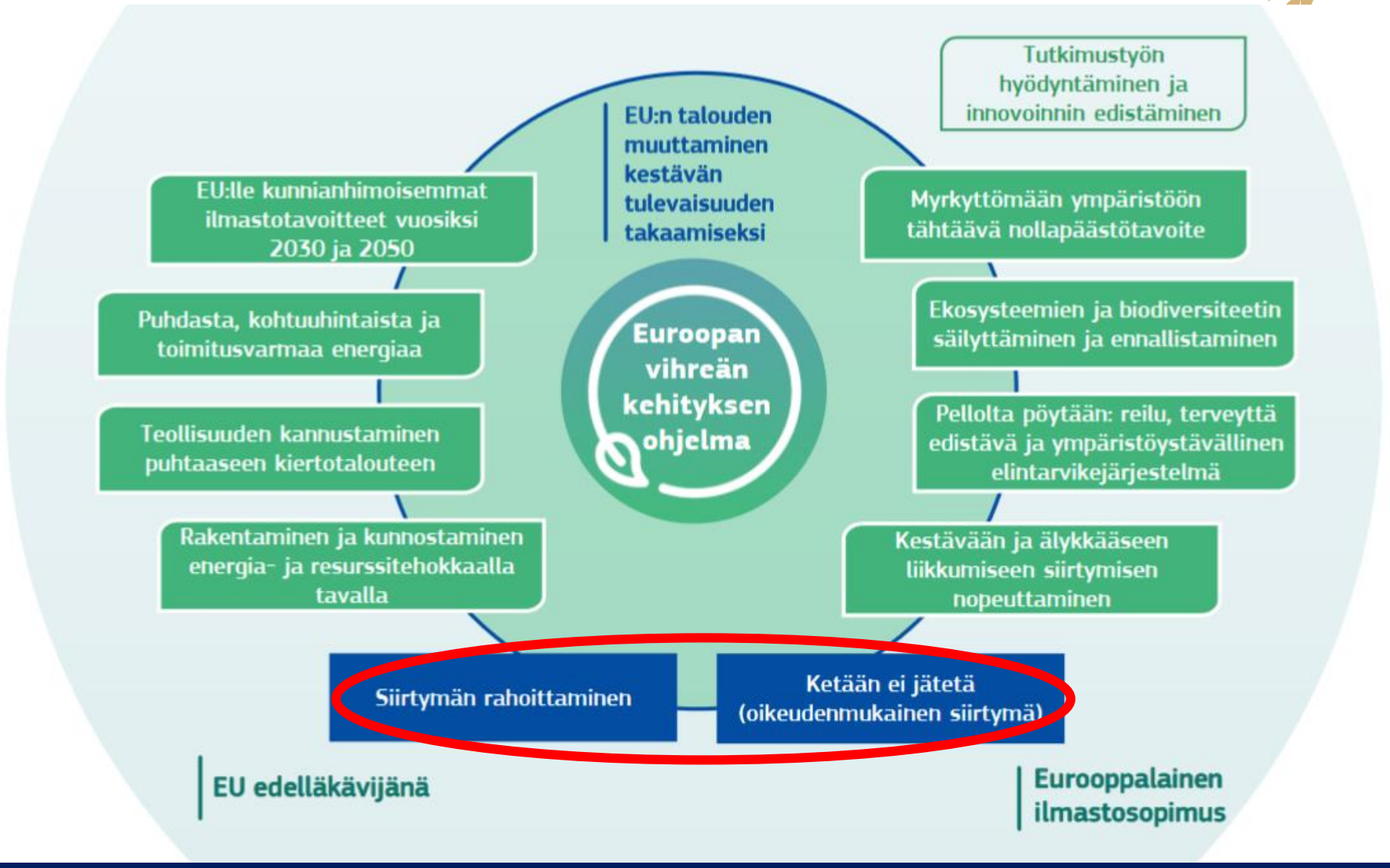
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto
U 2/2020 vp

EU:n alue- ja rakennepolitiikka 2021 - 2027 valmistelu

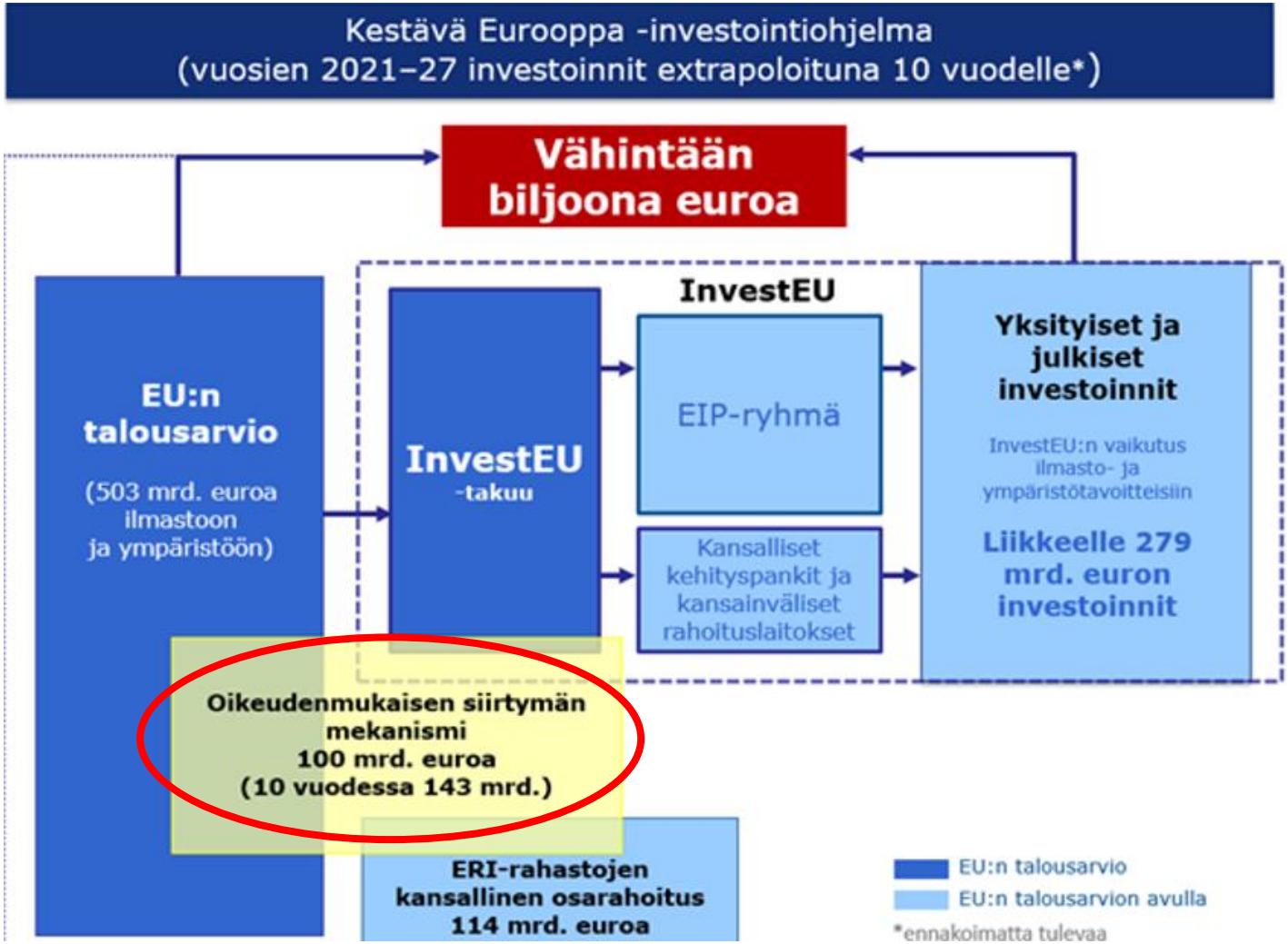
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma

(E 61/2019 vp)

Kestävä Eurooppa -investointiohjelma
Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelma
(E 62/2019 vp)

Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi

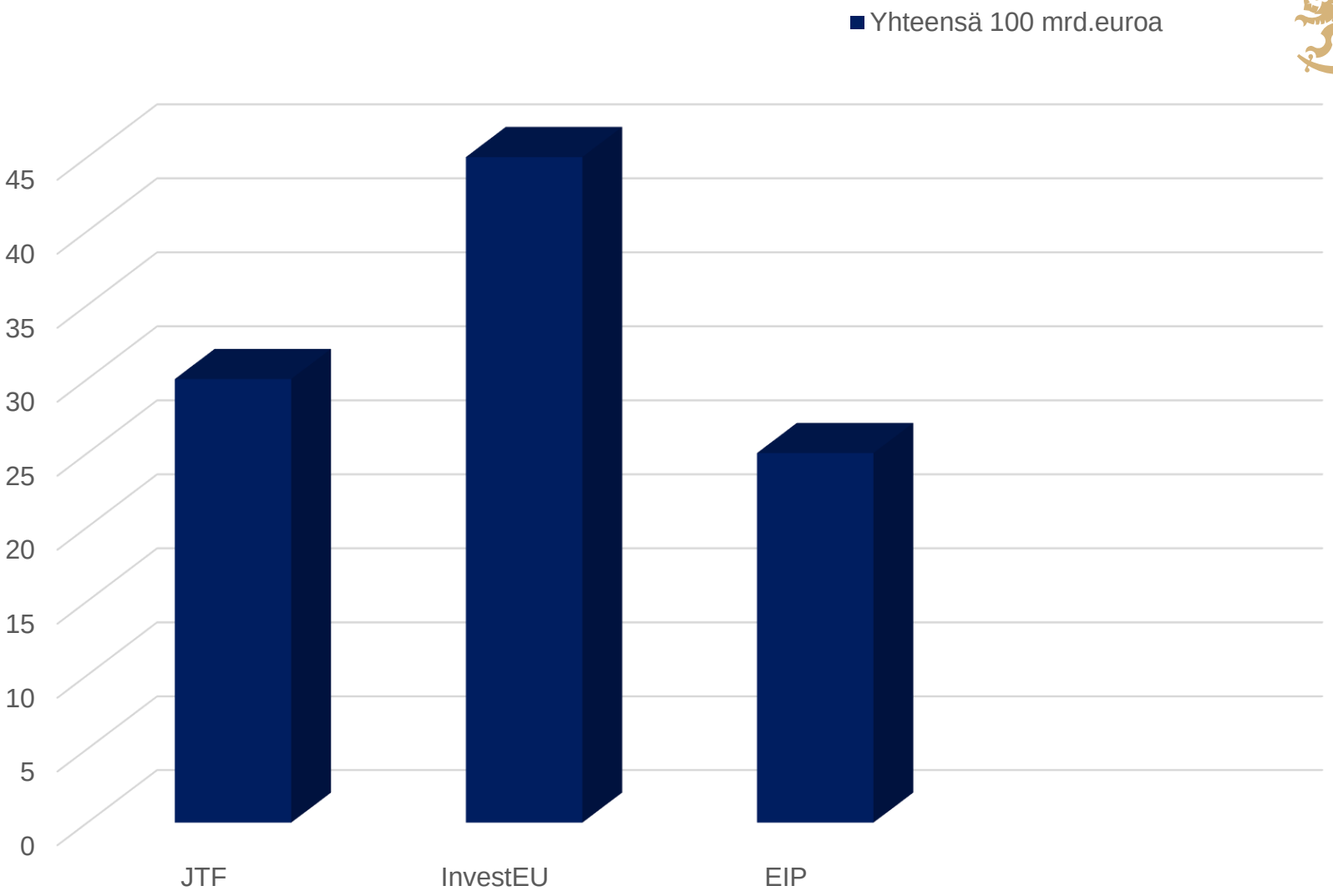
100 miljardia euroa

- Valtiontukisäännöt edistämään vihreitä investointeja.
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahoitus InvestEU-ohjelmasta ja EIP-ryhmän resurssien hyödyntäminen.
- Siirtymäsuunnitelma ja vahva ohjausjärjestelmä.
- Tekninen apu.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto

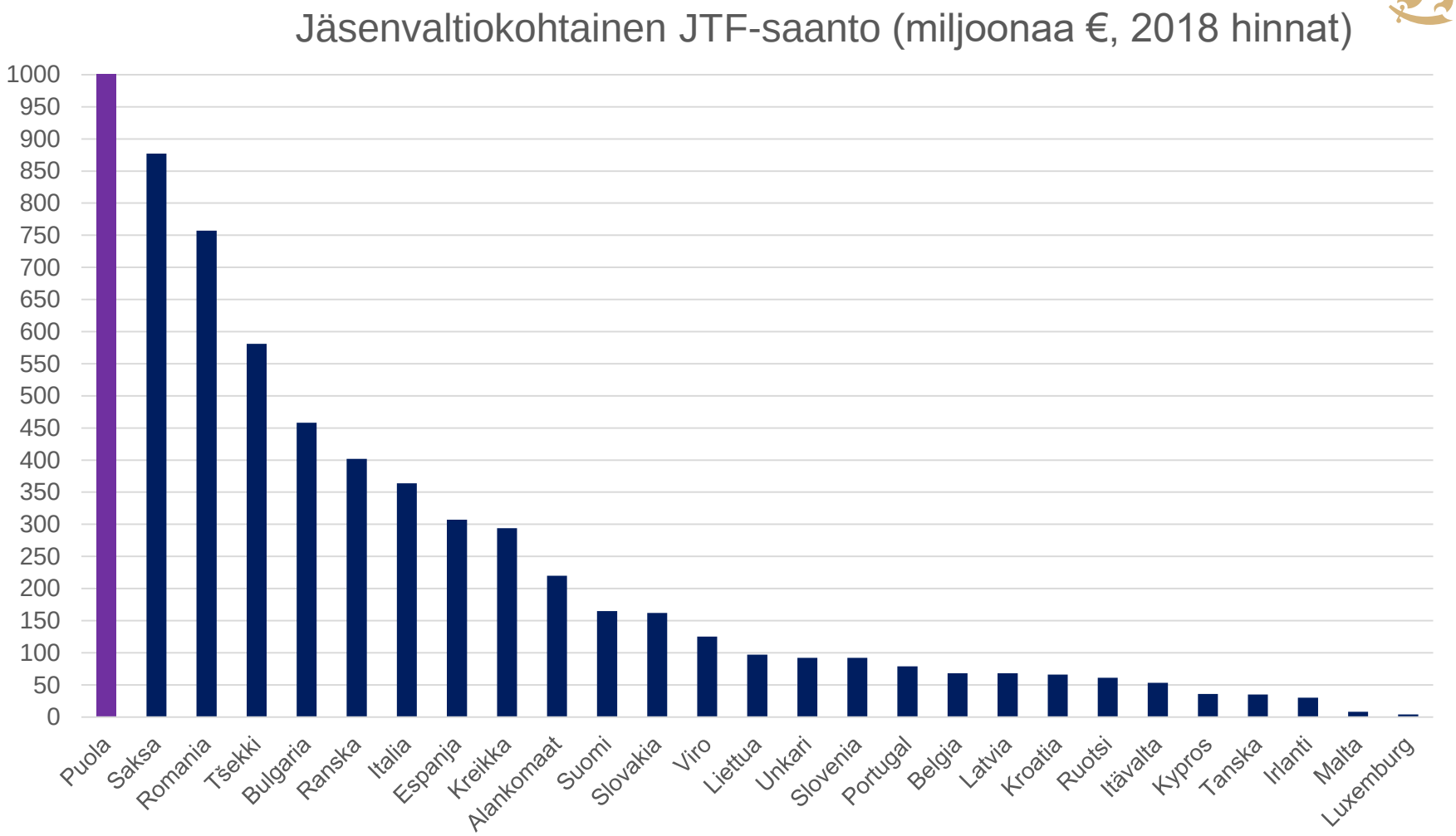
- Koheesiopolitiikkaan kuuluva uusi oikeudenmukaisen siirtymän rahasto.
- Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahasto plussan varojen käyttöönotto.
- Jäsenvaltioiden yhteisrahoitus.

Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin 3 pilaria

Uutta rahaa MFF-rahoituskehysehdotuksiin

EUR 7.5 mrd

Puola: 2 000 milj. euroa (jäsenvaltiokohtainen yläraja)

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

SEUT-sopimuksen 174 artiklan 1 kohdan mukaisesti *unioni kehittää ja harjoittaa toimintaansa **taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden** lujittamiseksi. Unioni pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä.*

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto perustuu SEUT-sopimuksen 175 artiklaan, *jossa kehotetaan unionia tukemaan 174 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen, EIP:n ja muiden rahoitusvälineiden kautta.*

Rahastoa tarvitaan ”*tuen antamiseksi alueille, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita sen vuoksi, että unioni siirtyy ilmastoneutraaliin talouteen vuoteen 2050 mennessä”*

Komission ehdotus Suomelle: 165 milj. euroa ”uutta rahoitusta”, mutta edellyttää 248 milj. euron siirtoa EAKR- ja ESR-rahoituksesta + alueluokan mukainen kansallinen vastinrahoitus => yhteensä n. 750 milj. euroa

Ohjelmasuunnittelu ja alueelliset siirtymäsuunnitelmat

Tuetaan kaikkien jäsenmaiden sitoutumista ilmastoneutraalia unionia koskevan tavoitteen saavuttamiseen vuoteen 2050 mennessä

- **Tuettavat alueet ja toteutettavat toimet sovitaan komission ja jäsenvaltion välisissä neuvotteluissa**
- **Komissio esittää omat näkemyksensä osana euroopan talouden ohjausjaksoa**

Jäsenvaltioissa laadittavien siirtymäsuunnitelmien ydin:

- **Sitoumus hiilineutraaliussiirtymän toteuttamiseen**
- **Siirtymähaasteiden määrittely**
- **Niiden alueiden määrittely, joihin vaikutukset kohdistuvat kielteisimmin (työpaikkojen menetykset, tuotantoprosessien muutokset)**

Suomen maaraportti, liite D (26.2.2020)

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european_semester_country-report-finland_fi.pdf

Sitoumus

- Suomen hallitus on sitoutunut vähintäänkin puolittamaan turpeen energiakäytön vuoteen 2030 mennessä.

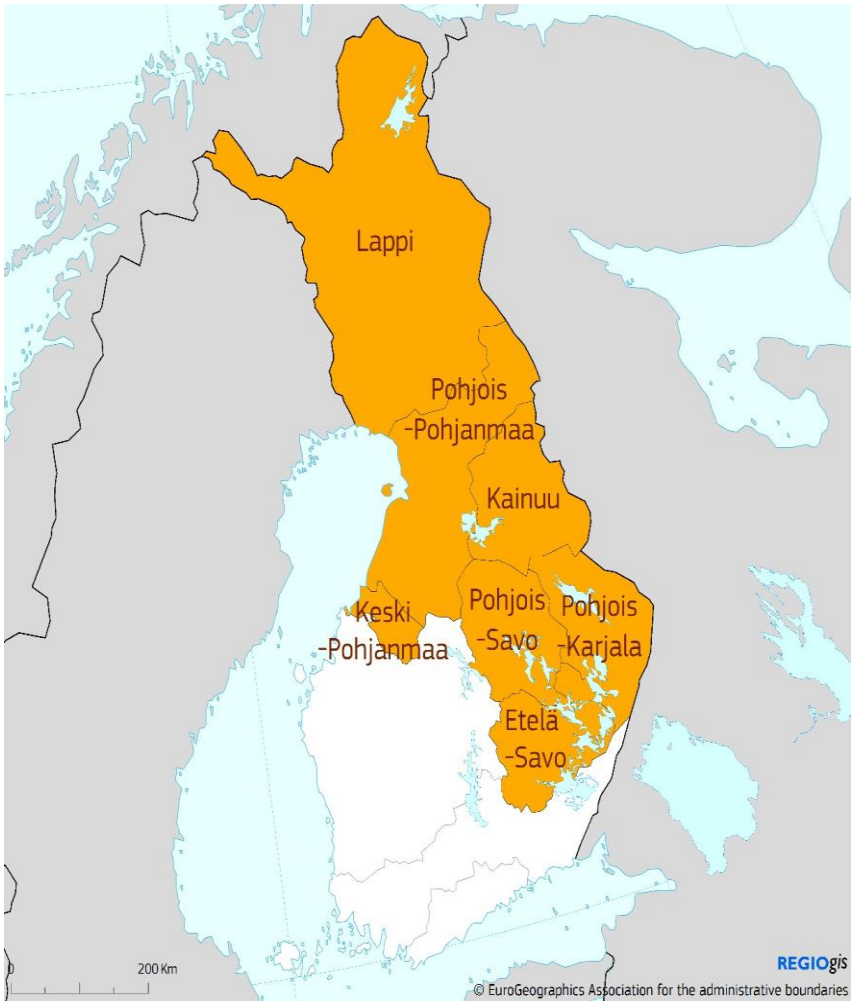
Haasteet

- tehokasta ja puhdasta energian tuotantoa ja käyttöä tukevien innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto
- paikallisen talouden monipuolistaminen ja sen varmistaminen, että työntekijöillä, joihin siirtymä vaikuttaa, on tarvittavaa osaamista

Kohdealueet

- Harvaan asuttu Pohjois- ja Itä-Suomi (Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi) vaikuttaisi olevan alue, johon siirtyminen turpeesta hiilineutraaliin energiantuotantoon vaikuttaa eniten.

Suomen maaraportti, liite D (26.2.2020): komission alustavien näkemysten perusteluja

Miksi turve?

Kansallisessa Energia- ja ilmastosuunnitelmassa sitoumus puolittaa energiakäyttö 2030 mennessä

- **3/4 CO2 päästöistä energiasta**
- **Turpeella korkea päästöintensiteetti**
- **Suomi suurin turpeen tuottaja/kuluttaja EU:ssa**
- **Siirtymällä alueellinen vaikutus**
- **Suomen tavoitteena hiilineutraalius 2035 mennessä**

Miksi Itä- ja Pohjois-Suomi?

Riittävän suuri alue

- **NUTS2-alue, jolla suurimmat vaikutukset – myös hiili-intensiivisin**
- **Heikommat valmiudet siirtymästä selviytymiseen**
- **Suurimmat joustot koheesiopolitiikan suunnittelussa**
- **Mahdollisuus harkita myös muita maakuntia, joissa merkittävää energiaturvetuotantoa**

Komission esitys tukikelpoisiksi toimiksi Suomessa

Puhtaan tuotannon ja energian käytön innovatiiviset ratkaisut

- **tutkimus- ja innovointitoimintaan tehtävät investoinnit, joilla edistetään edistyneen teknologian siirtoa;**
- **teknologian ja infrastruktuurien käyttöönottoon tehtävät investoinnit, joilla edistetään kohtuuhintaista puhdasta energiaa, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa;**

Paikallisen talouden monipuolistaminen ja osaamisen kehittäminen niiden osalta, joihin siirtymä vaikuttaa

- **pk-yrityksiin, mukaan luettuna startup-yritykset, tehtävät tuotannolliset investoinnit, jotka johtavat talouden monipuolistamiseen ja uudistamiseen;**
- **uusien yritysten perustamiseen tehtävät investoinnit, myös yrityshautomoiden ja konsulttipalvelujen kautta;**
- **työntekijöiden uudelleenkoulutus ja uusien taitojen hankkiminen;**

Kasvihuonevaikutusten minimointi alueilla, jotka vapautuvat turpeen tuotannosta

- **alueen kunnostamiseen ja puhdistamiseen, maan saneeraukseen ja käyttötarkoituksen muuttamiseen tehtävät investoinnit;**

Koheesiopolitiikan 2021+ kansallisen valmistelun rakenne ja toimijat

TEM-SIHTEERISTÖ

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valmistelu
(Manner-Suomi)

2018 – 2019

- Komission ehdotukset: Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto+
- Ohjelmavalmistelu käynnistyy
- Kansallisen lainsäädännön valmistelu käynnistyy
- Hallinto- ja digivalmistelu käynnistyy
- Epäviralliset neuvottelut komission kanssa käynnistyvät

Kevät 2020

- Komission ehdotus JTF-rahastosta
- Neuvoston ja EP:n kannat JTF- rahastoon
- Kumppanuus-sopimusvalmistelu

Syksy 2020

- Rahoitusratkaisut: EU ja kansallinen
- JTF-asetuksen neuvottelut saadaan päätökseen
- Alueelliset siirtymäsuunnitelmat valmistuvat ohjelma-asiakirjaan liitettäväksi
- Ohjelma-asiakirjan kuuleminen
- VN hyväksyy ohjelman ja kumppanuus-sopimuksen komissioon toimitettavaksi
- Viralliset neuvottelut komission kanssa
- Kansallinen lainsäädäntö valmis

Kevät 2021

- Ohjelman toteutus alkaa

2021 - 2027

- Ohjelman toteutuskausi
- Välitarkastelu 2025